

Eric Ericson in memoriam

* 26 oktober 1918 † 16 februari 2013

ANDERS DILLMAR

Eric Gustaf Ericson (1918–2013), svensk dirigent och körledare. Efter organistexamen vid Musikhögskolan i Stockholm studier i Basel, Tyskland, Storbritannien och USA. Grundade 1945 Kammarkören, från 1988 benämnd Eric Ericsons Kammarkör. Kantor i S:t Jacobs kyrka i Stockholm 1949–1974. Dirigent för Radiokören 1952–1982, sångsällskapet Orphei Drängar i Uppsala 1951–1991, parallellt lärare i kördirigering vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm, 1968 professor.

Finns det något som inte redan är sagt om Eric Ericson och hans betydelse? Går det över huvud taget att sammanfatta den? Åtskilliga böcker och artiklar har skrivits med lovord till en inspirerande kördirigent och världskänd pedagog, en klangens mästare, en ikon redan i sin livstid.

Jag minns från Stockholms musikhögskola i början av 1980-talet med vilken spänning jag mötte honom i ämnet kördirigering. Och med vilken överraskning jag försynt tittade på honom. Jo, det var verkligen Eric Ericson som satt bredvid mig. Jag borde naturligtvis ha varit beredd på att han som 65-åring inte längre ägde någon klangfull sångröst. Men ikonbilden blockerade mitt tänkande och förvåningen var stor över att han sjöng både falskt och fel i den tenorstämman som vi delade i en liten motett av Uno Sandén. Det var samtidigt en befrielse. Att vara kördirigent innebar inte att vara den främste sångaren.

För några år sedan hade jag förmånen att få hälsa på hos den då drygt 90-årige dirigenten. Han hade gett löfte om en intervju inom

mitt forskningsprojekt om Harald Göransson och kyrkomusiken i Sverige efter 1945. De två hade gått på musikhögskolan samtidigt och under 1950-talet samarbetat i kurser i Kyrkosångens Vänners och Laurentius Petri Sällskapets regi samt i radioprogram och i andra sammanhang. Ericson var under denna tid suppleant i LPS:s styrelse. Jag ville få veta mer om detta. Viktiga utgångspunkter för hans olika positioneringar var studiet i Basel vid Schola Cantorum och mötet med ny musik genom Basler Kammerorchester 1948. Inte minst påverkades han där av Ina Lohr, men även dansken Mogens Wøldike hade stor betydelse. Detsamma gällde för övrigt Harald Göransson.

”Dubbel-Eric”, som han tycks ha kallats av studiekamraterna, mötte mig nu med sin rullator och ursäktade sig över att ha blivit så skröplig. Lyckligtvis fann jag mig och svarade att det väl snarare var fantastiskt att ha nått en så hög ålder. Arbetsrummet var fyllt från golv till tak av kassetinspelningar, som han nu lyssnade på och skrev små kommentarer till. ”Det är så förbaskat roligt”, sa han. Kvarlåtenskapen skulle efter hans död placeras i något arkiv. Här ligger nu många forskningsprojekt och väntar.

När det gällde mitt egentliga ärende var dock minnesbilderna få, det hade hänt så oerhört mycket i hans liv under 1960-talet att det nästan förträngt 50-talet. Att han slutade som körledare i Jacobs kyrka 1974 efter 25 år berodde på att tiden inte räckte för att sköta denna tjänst tillfredsställande vid sidan av Radiokören och Musikhögskolan. I ett kort samtal några år tidigare hade Ericson för mig beskrivit 1950-talet som ”tråkigt”. Det var främst detta årtionde jag ville få veta mer om. Kanske syftade bedömningen på den starka nysakliga prägel? Nu tycktes han inte vilja minnas sitt yttrande. I Jacobs kyrka arbetade kyrkoherden Evert Palmer målmedvetet för att göra församlingen mer aktiv i gudstjänsterna och en folkliturgi skapades. Rimligen måste det ha påverkat sonen till en metodistpastor. Som en hyllning till sin och den frikyrkliga sångtraditionen skrev han orgelsatserna till Metodistkyrkans psalmbok 1951. Även om han beskrivit den s.k. strängmusiken som primitiv och den flerstämmiga musiken som betydligt roligare, ville han aldrig förneka sitt frikyrkliga arv. Det påverkade rimligen hans sätt att leda också stora kyrkomusika-

liska verk som Bachs h-mollmässa. Inte sällan kunde musiken under Ericsons ledning då bli till bön och andakt.

Samtidigt har det riktats kritik mot att den virtuositet och körklang som uppnåddes tenderade att dra till sig huvudintresset, så att textinnehållet kom att få en mer undanskymd plats. Själv har Ericson vad gäller körklang påpekat arvet från sin lärare David Åhlén. Utvecklingen har visserligen lett till att svensk à cappella-körsång nått världsrykte, men inte minst i kyrkorna har musicerandet också en funktion av att på olika sätt tjäna Ordet. I den mån detta skymts av allt klangintresse må det förlåtas mig en avslutande önskan inför framtiden – naturligtvis i full respekt för välljudande körklang – om en förnyad insikt att seriös körsång också har en textlig aspekt. Att tonsättningen är ett uttryck för ett budskap.

